

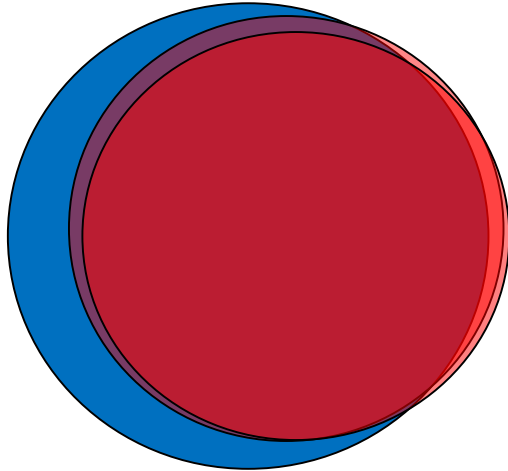
UiO • **Institutt for privatrett**
Det juridiske fakultet

Begrepsharmonisering – EU rettens indirekte innflytelse på nasjonal rett

Førsteamanuensis Inger B. Ørstavik

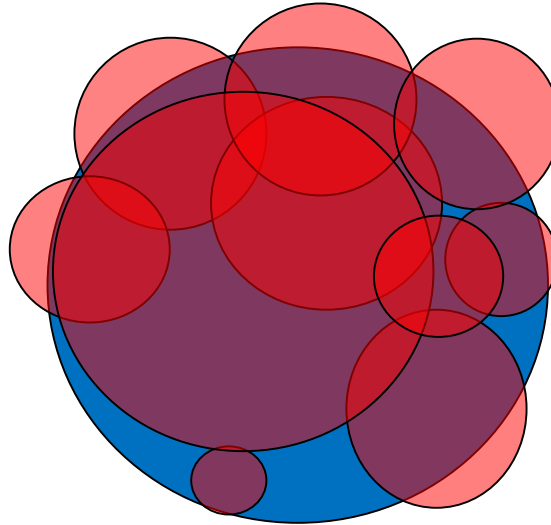

Harmonisering av immaterialretten

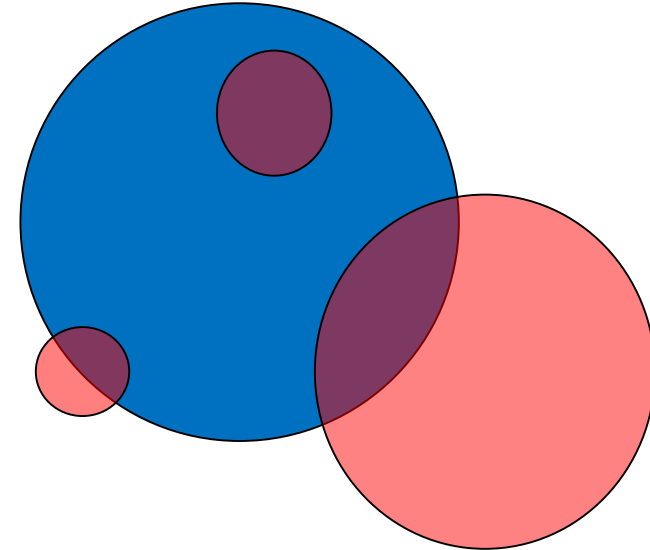
Varemerker

EU-varemerkerett
Direktiv og forordning

Opphavsrett

10+ rettsakter

Patenter

Biopatentdirektivet
TFEU konkurranseregler
Regulering av særspørsmål

Autonome EU/EØS-rettslige konsepter

- IPR = eksklusive rettigheter
- Lisensiering sikrer avkastning fra investeringer i FoU
- EUD: muligheten for å lisensiere er nødvendig for IPR,
  - C-15/74, *Centrafarm* og C-238/87, *Volvo vs Veng*
- EUD: EU rett skal tolkes autonomt,
  - C376/11, *Pie Optik*, “independent and uniform interpretation”
- Men... EUD har ingen harmonisert kontraktsrett å lene seg på

Kontraktinngåelsen – lojalitetsplikt?

EU- Konkurranserett: TFEU Art. 102

- Art. 102: misbruk av dominerende markedsstilling (C-170/13 *Huawei*)
- Krav til forhandlingene
  - Varselbrev om inngrep
  - Konkret, skriftlig tilbud om FRAND lisens
  - Skriftlig svar uten forhaling

Nasjonal rett: Prekontraktuell lojalitetsplikt

- Sikre berettigede forventninger lojalitetsplikt
- Avtalelovens kapittel 1, ulovfestet rett
  - Varselbrev, tvisteloven § 5-2
  - Tilbud og aksept innen rimelig tid
  - Ikke noe krav om skriftlighet

Kontraktstolkning – “samtykke” til å bruke et varemerke?

EU- rett: VMD art. 5 og 7, jf. 8(2)

- Varemerkeloven § § 4 og 6: «samtykke»
- Underforstått samtykke «klart og utvetydig»
– C-414/99 *Davidoff*
- Kontraktsbrudd, fortsatt «samtykke», vml. § 4
– C-59/08 *Copad*

Nasjonal rett: Kontraktstolkning

- Avtalens omfang - tolkning
- Har motparten grunn til å oppfatte at avtale er inngått?
- Utenfor avtalen = uten samtykke

Gyldighet/håndheving: rimelighetskontroll eller urimelighetsensur?

EU: «rimelig vederlag»

- Opphavsrettsdirektivet 2019/790 art. 18
«passende og
forholdsmessig vederlag»
- Åndsverkloven 2018 § 69: «rimelig vederlag» i
kommersielle forhold

Norsk rett: «urimelig» - avtaleloven § 36

- Sensur ved vesentlig
ubalanse mellom
ytelsene
- Skal svært mye til – kun
enkeltstående eksempler
i kommersielle avtaler

Quo vadis?

- Kontraktsretten under press fra Europa
- Harmonisering ved fragmentering?